

יום רביעי, ה' סיוון תשפ"ו
20 במאי 2026

לכבוד:
מנהל/יות בתי ספר
רכזים/ות ומורים/ות בחטיבה העליונה

סמסטר ראשון בתיכון¹

רקע

מטרתה של התוכנית "סמסטר ראשון בתיכון" היא לפתח כישורי למידה אקדמיים, לבסס את תחושת המסוגלות העצמית בהקשר האקדמי ולאפשר צבירת נקודות זכות אקדמיות במהלך הלימודים בתיכון.

רציונל

התוכנית היא נדבך נוסף בתפיסת הוראת ההיסטוריה בכלל ובחטיבה העליונה בפרט. על פי תוכנית הלימודים **במגמת היסטוריה** לחינוך העל-יסודי. תוכנית **סמסטר ראשון בתיכון** מאפשרת ללמד את הקורס האקדמי בשיעורי מגמת היסטוריה בכיתה על-ידי המורה לתחום זה ועל-פי מערכת השעות הבית ספרית, וכך הציון בקורס האקדמי יהיה רכיב בציון הבגרות במקצוע וגם יקנה לו נקודות זכות אקדמיות (נק"ז).

מבנה הלמידה

למידת הקורס האקדמי "היסטוריה של אקטואליה"² תתפרס על פני שני סמסטרים במהלך שנת הלימודים בשכבת י"א. להוראת הקורס יוקצו שש שעות שנתיות. בכל סמסטר יוגשו מטלות, אשר תיבדקנה על ידי המורה. אירוע ההערכה המסכם יכלול את תכני הקורס ויתקיים בהתאם למועד שתיקבע אוניברסיטת תל-אביב וייבדק על ידי הצוות האקדמי. הכיתות בתוכנית הן הכיתות האורגניות והן תלמדנה במהלך שיעורי המגמה את הקורס האקדמי של אוניברסיטת תל אביב. לימודי הקורס ישתלבו בשעות המובנות במערכת. הוראת תוכני הקורס האקדמי יתחילו בראשית מחצית א' של כיתה י"א ויסתיימו בתום מחצית ב' של כיתה י"א.

¹ למשרד החינוך שמורה הזכות לעדכן פרטים הנוגעים למתווה התוכנית, למבנה ולתכנים ככל שיידרשו וככל שיימצא לנכון. כל עדכון שכזה יוצג מראש למורים שילמדו בתוכנית.
² קורס זה נבנה על בסיס חומרים של פרופ' מוטי גולני ז"ל.

סמסטר ראשון בתיכון	התוכנית ה"רגילה"
30% ציון פנימי, בית-ספרי – עבודת חקר 70% הקורס האקדמי	30% ציון פנימי, בית-ספרי – עבודת חקר 70% ציון חיצוני (+ ציון "מגן" בית ספרי) הנושאים עליהם נבחנים בבגרות (2 נושאים מתוך 8)

חלוקת שעות מומלצת:

6 שעות שבועיות – היסטוריה של אקטואליה

3 שעות שבועיות – סדנת כתיבה

התכנים

הקורס האקדמי עוסק בסוגיות מרכזיות בחקר היסטוריה עולמית והיסטוריה של היישוב היהודי ומדינת ישראל בראשית דרכה.

התכנים הם תכני הקורס שפותח על-ידי אוניברסיטת תל-אביב. התכנים עברו התאמה לצרכים הייחודיים של תלמידי התיכון. ההתאמות הללו יאפשרו לתלמידי כיתה הטרוגנית ממוצעת במערכת החינוך לעמוד בהצלחה באתגר האקדמי של התוכנית.

תפקיד המורה

מורה המגמה הוא/היא המורה בקורס המלמד/ת את התלמידים. המורים יקבלו גישה מלאה לאתר הקורס ולתכניו. האתר יספק למורה ערכות מלאות הכוללות מערכי שיעור, מגוון תרגילים וחומרי העשרה. במהלך שנת הלימודים ילוו מורי המגמה בהשתלמות המזכה בגמול.

הערכה

בכל סמסטר יגישו התלמידים מספר מטלות שיוגדרו על ידי הצוות האקדמי הבדיקה תיעשה על ידי מורה המגמה.

למה התוכנית כדאית לתלמידים?

- ✓ התלמידים זכאים להכרה אקדמית (אקרדיטציה) על לימודיהם.
- ✓ הלומדים בתוכנית יקבלו בונוס לציון הקורס, כשזה יומר לציון בתעודת הבגרות.
- ✓ התלמידים בקורס הם במעמד סטודנט של המוסד האקדמי. בעבור התלמידים יש בזה התנסות מעצימה.

למה התוכנית כדאית למורים?

- ✓ המורים יקבלו הכשרה ייעודית להנחיית הקורס, שתוכר גם לצורך גמול.
- ✓ המורים ייהנו מחומרי הוראה מקצועיים, הכוללים מערכי שיעור, מצגות, תרגילים ועוד, שיהפכו את מלאכת ההוראה קלה ומעניינת יותר.
- ✓ המורים יזכו להוביל את תלמידיהם בתוכנית ייחודית ראשונה מסוגה בישראל.

שנת תשפ"ז – שנת מעבר למסגרת אחרת

החל משנת הלימודים תשפ"ו הקורס האקדמי יעבור לאוניברסיטת תל אביב. אנו מזמינים את כלל בתי הספר שבהן יש מגמת היסטוריה מוגבר להצטרף לתכנית בשנה"ל תשפ"ו. אין חובה שכל כיתות השכבה יצטרפו, ובהחלט אפשר לצרף רק כיתה אחת מבית הספר או כיתה אחת לכל מורה, לבחירת בית הספר.

מבנה הקורס

1. מלחמת העולם הראשונה והסכמים מעצבים 1914 – 1922
2. מדינה להלכה וגם למעשה
3. היישוב היהודי המאורגן, מקהילה מפוררת וחסרת אוניס למדינה
4. ראשית הסכסוך הלאומי
5. בונים-הורסים-בונים
6. מלחמת העולם השנייה – שואה ושגשוג, הילכו שניים יחדיו?
7. מדוע נפלה האימפריה? בריטניה אחרי מלחמת העולם השנייה.
8. מדיניות, פוליטיקה ומאבק
9. המלחמה הקרה
10. פינוי במלחמה – סיום המנדט והאם מדינה (למי?), הייתה באה לעולם בכל מקרה?
11. מלחמת העצמאות
12. התמונה הגדולה של הסכסוך

פיתוח הקורס:

פרופ' מוטי גולני

הרישום לתכנית פתוח עד ליום 15 ביוני 2026.

בכל שאלה נוספת אפשר לפנות לח"מ או למדריך המוביל: ד"ר אסף זידלר, 054-5904257

בכבוד רב,
ד"ר אדי בן זאב
מפמ"ר היסטוריה

משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת, חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

העתקים:

ד"ר טלי יניב, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
קרן דדיה, מנהלת אגף אקדמיזציה ולמידה דיגיטלית
גבי עינת אוחיון – מנהל אגף מח"ר
מר שימי ביטון – ממונה אקדמיזציה